

اداره مرکزی :

آقره ده ، استانبول جاده سنده آقره
معارف امینلکی یاشده کی دائره

استانبول بورسی :

استانبولده ، آقره جاده سنده 87 نومروده
دائرة مخصوصه

حیات

میانہ دامنہ... دیارہ راهہ جویہ حیات قاتلم...
نچہ -

نسخہ سی ہربرده 15 غرومہ...

سنہ لکی پوستہ ایله 7,5 لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین 7,5 دولار)

ابونہ ، اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسنه
مراجعت ایدیلیر .

یازی ایشلرینک مرجعی آقره مرکزیدر .

صافی : 82

آقره ، 21 حزیران ، 1928

4 نجی جلد

مصاحبه

بر مراسم دولایه

(تهن) ك دوغومنك یوزنجی ییل دونومی
مناسبتیه همان بوتون فرانسز غزتلهری و مجموعه لری
بو بویوك متفكر ك حیاته ، شخصیتنه عاندستون ستون
یازی تخصیص ایتدیلمر . « یوكسك معلم مکتبیلری
مجبیلری » جمعیتك تشبیهله صور بونده فیلسوفك
خاطره سنی یاد ایتك ایچین بویوك بر اجتماع یاپدیلمر .
رئیس جمهورك ، ناظرلرك بولوندیغی و پارسك
بوتون متفكر زمره سنك تمثیل ایدیلدیکی بواجتماعده
سویله ن نطقلری غزتلهرده كوردك . موسیو
بوغله تهنك معلم مکتبینه کی حیاتی ، موسیو لهوی
برول فلسفی شخصیتنی ، موسیو پول هزار ادبی
منقد اولق اعتباریه قیمتنی اكلتمشدر . معارف
و کیلی موسیو هر یوساده اجتماعه ریاست ایله مه سی
اعتباریه دكل ، بر مورخ صفتیه Origines de
la France contemporaine محرینك شخصیتنی
و تأثیرینی ایضاح ایله مشدر . بونطقلر یالکزر
مندرجات اعتباریه دكل ، شكل اعتباریه ده بزم
دئمالیشیمکه آیشدیغمز سوزلره هیچ بکزه مز .
بزده اولن و یاشایان انسانلره تماس ایله یه جك
سوز دائما یا برقصیده ویا بر « ذمیه » اولور .
موضوع اتخاذه ایله دیکمز انسانك شخصیتنی
نه اكلامق ، نه اكلاتمق ایچین کافی قدرتمز
یوقدر . طبیعت اوزرنده دوشونمك ایچین ناصیل
طبیعت علملری حقنده وقوف لازمه انسانی
و بشری اثرلری اكلامق ایچین ده سوق طبیعیلری
تحسینلری ، احتراصلاری ، دوشونجه لری
قاور ایاجق بر ذکا ایجاب ایدر . بویله بر ذکا
فلسفی بر تربیه ایله اولور . انسانه و بشری اثرلره

تماس ایله ییلریمزك اکثریسنده مع التأسف
بوقابلیت یوقدر .

خیال یا ، نه ایسه .. بر آن ایچین تهنی ایچمزمده
یتیشمش فرض ایدیورم ، قبول ایله یورم که
اونك بوتون اثرلرینی دقتله او قومش ، اوندن
متأثر اولمش بر متفكر زمره موجوددر . دوغومنك
کونی وسنه سی معلوم اولامییا جغه نظر آ بزده
بویله مراسم یایمق کیمسه نك عقلنه کلز ، کسه .
بیله هیچ کیمسه علاقه دار اولماز . بونی بیلیورم ،
فقط بونلره رغما فرض ایدیورم که دارالفنون
قونفرانس سالوننده بو بویوك آدامك خاطره سنی
تعزیز ایچین اجتماع یاپیلیور . بویله بر اجتماعده
سویله نك نطقلری خاطر لایورم . بونلر اصغری
« او ایله برداهی معظم ایدی که ... » کله لرینك
تکرارندن تشکل ایدر . اوندن صوکر بر کنجه
علی الاصول مرثیه سویله تدیریلیر :

« سن اولدك ، بزى یتیم بیر اقدك ، خایر
اولمه دك ، بزسنك آرقا کدن کیده جکز ... الخ »
صدالری آراسندن شو میریلد انمار ایشیدیلیر :
« بیراق الله عشقنه ! صانکه Intelligence ك نه
علمی قیمت واز .. قوندیاقدن ، انکیز فلسفه سندن
یاریم یامالاق آلینمش فکرلر ... » بر دیکری ده
« بیراق جانم ، مرتجعك بری ... بیلمه یورمیسك
Origines de la France contemporaine ده
ناصیل اختلاللری تریف ایدیور » بر دیکری
« ناموس وعفت نامنه کوشه سنه چکیلمش عمومی
حیاته اشتراك ایتمه مش ، شوکا بوکا آتوب
طوتمش بر آدامدی ... » باشقا بری « عزیزم

جاهلدی ذاتك خصوصی کتبخانه سنك ...
نومرو سنده کی ال یازیسی رساله یی بیله کورمه مش .
دها تنقید قابلیتی اولدیغی آ کلاسیلان بر ذات ده
علاوه ایدر : « چوق دار قافالی بر آدامدی .
هر صنعت اثرینی عرق و محیط و زمانه ارجاعه
قالقمش ... » بر کوشه ده اوطوران و بوتون بونلری
ایشیتنه بر کنجه ده فکر آ آنجق کوچوله رك
بواجتماعدن آیریلیر .

فکرت ایچین ، ضیا کوك آلپ ایچون یاپیلان
بعضی اجتماعلرده بولودم . بونلر حقنده یازیلان
یازیلری او قودم . همان همان اکثریسی « فکرت
داهی شاعردی » ، « خایر واللهی شاعر دکلدی »
فکرت « اخلاق پیغمبریدی » ، « خایر » فکرت
کندیغی بکنن بودالا بر آدامدی . « فکرت چوق
وطن پروردی ، وطنك احتراص نچه سنده اضمحلاله
دوغر و سور و کلندیکنی کوردیکی ایچین « آشیان »
چکیلدی . « خایر فکرت قوزمو پولیتدی ،
مملکته او قادار یابانچی ایدی که آمریقالیلرك
خدمته کیردی ... الخ » صانکه بولافلرك هانکیسی
فکرتی ایضاح ایده ییلیر ؟ فکرت البته شاعردی .
داهی شاعر سوزی عجمانه مبالغه در . فکرت
هر فردیجی کی خودکامدی . فردیجیلک یاشادینی
دور متفکر لرینك سجه سیدر . شیمدی یه قادر
کیم اوزمان تورك جمعیتنده فردیجیلکی ایجاب
ایله یین عامللری و بوضورتله ده « فکرت » ك باطنی
حیاتی قاپا طاسلاق رسم ایده ییلدی ؟ فکرتده
هرشی اسکیمشدر ، لسان اسکیمشدر ، اخلاق
تلقیسی کودوک و یاریمدر . فقط جمعیه مؤثر

ایشته، «سلطان احمد» که آنا دیلی «تورکجه» اولدیغندن، تورک دیلیله شعرلر یازمش اولماسی هیچ استبعاد ایدیه من. او عصرلرده بغداد سیرایلریده «تورکجه» نکه ادبیات لسانی اولدیغنی «عبدالقادر مراغی» نکه اثرلری ده تأیید ایتکده در.

§4 بوتون بوتونوغرافیک و تاریخی ملاحظاته علاوه، «سلطان احمد» نکه «تورکجه شعرلر» یازدیغنی بالخاصه تصریح ایدن تاریخی برقییدی ده «ابن تغری بردی» نکه مشهور اثرنده بولیورز: «المهل الصافی» آدلی تاریخنده اونک سیاسی حیاته عائد اک مکمل تفصیلاتی ویرن «ابوالحسن یوسف بن تغری بردی»، «النجوم الزاهره» آدلی کتابنده اونک «عرب، عجم، تورک لسانلرینه فصیح صورتده واقف اولوب بو اوج لسانده کوزل شعرلر یازدیغنی» تصریح ایتکده در.

§5 بوصوک دلیله صوکر، «عمر بن مزید» ک مجموعه سندن نقل ایتدیکنم غرک «سلطان احمد جلایری» یه عائد اولدیغنی قطعی صورتده آکلاشیلیور. بو حکمدار شاعرک حیاتی و اثرلری حقیقه حاضر لادیغنی خصوصی برمونوغرافیده اونک ادبی شخصیتی حقیقه آبرجه ایضاحات ویره جکر. یالکز، XIV نجی عصرده آذری ساحه سنده یتیشن شاعرلر حقیقه علم عالمنجه بیلین شیرلرک محدوده اولدیغندن، بو کوچوک مقاله یی ادبیات تاریخی متوغللرینک و بالخاصه آذری ادبیاتیه اوغراشانلرک دقتنه شیمیدین عرض ایتیه یی فایداسز کورمه دک.

کوپیلی زاده محمد فؤاد

استانبول دارالفنوننده «تورک ادبیات تاویخی» مدرسی

کتابیات:

«ایلکانیلر» تاریخی حقیقه باشلیجه مأخذلر مصر مورخلریله، ایلخانیلر و تیمور دورینه عائد عجم مورخلرینک اثرلریدر. «لین پول» ک «دول اسلامیه» سنده (انکلیزجه)، «زامباور» ک دول اسلامیه تاریخنه عائد تقویمی و انسابی ال کتابیلله (فرانسزجه)، خلیل ادهم بکک «دول اسلامیه» سنده، «هوآر» ک «بغداد تاریخی» (فرانسزجه) ایله اوکا اساس اولان «نظمی زاده» نکه «کلشن خلفا» سنده، «منجم باشی» ده، «معجائب المقدور» ده، «ظفر نامه شرف الدین» ده، «روضه الصفا» ده، «حبيب السیر» ده بونلره عائد معلومات موجوددر. معافیه بومعلومات جوق دفعه بریرینی نقض ایتکده در. بونلره عائد «اسلام آنسیقلوپه دیسی» نده کی معلومات ده جائز اهمیت دکلددر. هر حالده بوسلالیه عائد یکی بر مونوغرافی یه احتیاج واردر. «هوآر» ک 1876 ده «ژورنال آزباتیک» ده نشر ایدیلن «ایلکانیلر سلاله سنک صوکرلری حقیقه مظهره» آدلی مقاله سی، بو خصوصده کی یکانه تدقیق ایه ده، هم اسکی هم ده قوتسزدر. «ابن تغری بردی» نکه «النجوم الزاهره» فی ملوک مصر والقاهره «سنک» «پوپهر» طرفندن طبع ایدیلن نسخه سنده مراجعت. دولتشاه تذکره سی، براون طبی.

عشق...

یر، گوک، گیجه، گوندوز
خیالکده پرده.
سنسک عکس ایدن یوز
هرزمان، هر پرده.
عشق! هرشی سنسک.
دنیا به جان ویرن
هپ سنک نفسک.
هرگون گوکرله اوسیه، درین
گیجه لری آلتون جیویلرله گره
هپ سنک آلرک.

هرگون اقلردن دوغان،
قارانلی بوغان
سنک پارلاق چهره ک.

هرشی سنسک
گوکرده گورلین سنک سنسک
شیمشکارله چاقان
ییلدیریله یره اینوب یاقان
سنک غصبل نظرک.

بر اوجدن بر اوجه
روزگارلره آسه ن،
عصرلر گورمش قوجا
آغاچلرک

دالریخی صارصان، هایقیرتان سن!

بلبل سنک صیحه ک؛
گل سنک قهقهه ک.

چیچکلرک بیک بر قوقوسی، رنگی سن!
قوشلرک اوجشید چشمید آهنگی سن!

عشق! هر دیله آدک؛
هرگوکله تأثیرک.

گنج، اختیار، آرکک، قادین..
هرکس سنک آسیرک..

شو براق صو قدحده ساکن دورورکن
اونی ایچین

گنجک پنی موقت ده لیلک
سوروکلین سنک نیچک.

شو تیرین آله کی قاتل چلیک
صابلاغی قوقی ویرن سنک اونکک.

سنسک خسته دوداقلردن چیقان این.
یوزلرده گولن

نشته نکه نوری سنک.
گوزلردن دوکولن

صیجاق حسرت یاشی سن!

جله سن، هزارطاشی سن!

آنقره - 10 مایس 1928

مهول ساهر

1410 سنه سنه قدار «بغداد» واکثرا «آذربایجان» حوالیسنده حکم سورن بو عائله نکه تاریخی حقیقه مورخلر اوزون معلومات ویرلر.

ایشته «سلطان احمد بن ویس» بو عائله نکه دردنجی حکمداری اولوب، 1382 دن 1410 سنه سنه قدار حکومت سورمش، «تیمور» استیلاسی قارشیسنده «ییلدیرم بایزید» وذاها صوکر مصر ملوکلرینه النجا ایتش، تیمورک وفاتندن صوکر تکرار اسکی مملکتلرینی اله کچرمشده، 1410 ده «قارا قویونلو» تورکملرینک رئیس «قارایوسف» ه مغلوب اولان، قتل ایدیلشدر. بوتون مورخلر، حتی اونک زماننده «بغداد» ده یاشایان «بزم و رزم» مؤلفی، «سلطان احمد» ک ظالم و غدار اولدیغنی، دولته قیمتی رجالی محو ایتدیکنی، سفاقت و عیش و عشرتدن دولت ایشلریله مشغول اولغه وقتی قالدیغنی سویلرله فقط بوکا مقابل، «هنرمند، هنر پرور، خوش طبع» اولدیغنی، «تصویر، تذهیب، اوچیلیق و یاچیلیق» کی صنعتلرده مهارتی بولوندیغنی، بالخاصه «موسیق» علمنه فوق العاده وقوفی اولوب «عبدالقادر مراغی» یه جوق التفات ایتدیکنی و اون بشنجی عصر صوکرلرینه بیه موسیق مجلسلرینده اوقونان تصنیفات یه بسترلری اولدیغنی سویلرله ینه بوتون منبعلرده «عربی و فارسی لسانلریله کوزل شعرلری اولدیغنی» ذکر ایدیلدیکنی کی بعض مناسبتلرله سویلرله مش اولدیغنی برطاق منظمه لری ده قید اولونور. اونک «حافظه شیرازی» یه فوق العاده توجهی اولدیغنی، حتی «حافظ» ک:

احمدالله علی معده السلطانی

احمد شیخ اویس حسن ایلخانی

خان بن خان شهنشاه شهنشاه نژاد

آنکه مزید اگر جان جهانش خوانی

دیه باشلایان مدحیه یی «بغداد» کونده ردیکی مشهوردر. اساساً سلطان احمدک باباسی «سلطان اویس» ده «سلیمان ساوجی، محمدعصار، عبیدزاکانی» کی بویوک ایران شاعرلرینی حمایه ایتش اولدیغنی کی، فارسی شعرلرده یازمشدی. بواعتبار ایله «سلطان احمد» بر صنعت محیطنده یتشمش، شاعرلکه حاضر لامشدی. اساساً «سلطان احمد» ک فارسی کلیات اشعار یه المزده موجوددر.

§3 «عمر بن مزید» ک مجموعه سنده کی تورکجه منظومه یی «سلطان احمد بن اویس جلایری» یه اسناد ایچون بو قدار دلائل کافیدر. موغول استیلا سندن صوکر عراق و آذربایجان ککن یکی تورکمن کتله لری نشایه سنده، اسکیدن بری تورک محیطی اولان احوالی اون دردنجی عصر اشاسنده قوتله تورکله شمشدی. حتی «جلایرلر، ایراتلر» کی بویوک موغول اولوسلرینه منسوب اولوب کوچوک زمره لر حالنده احوالی یه ککن موغوللرده تورکجه قونوشمغه باشلا مشلردی. اودوره عائد تاریخی و ادبی منبعلرده بونی مؤید دلیللر پک جوقدر. اورته آسیاده، موغول کتله لرینک نسبه داها کشف اولدیغنی ساحه لرده کی موغوللر بیه تورک اکثریتی ایچنده تورکله شمش ایکن، عراق و آذربایجانده بونک بویه اولاجنی طبعیدی..